

Innoirea

apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Director: TIBERIU VUIA

INDEMNURI LA CREAȚIE

Din orice unghiu de vedere am privi întâmplările zilelor noastre, — cu o totală a-deziune, sau în espectativă, — un lucru este cert: ordinea nouă a lucrurilor este o realitate, care nu poate fi anulată nici prin teorii nici prin împotriviri deșarte. Un ritm nou, cu amprentă mai puternică, se așează peste munca românească, spre a-i da un nou conținut de producție și calitate. Atâta este necontestatul câștig de până aci al prefacerilor profunde cari au luminat, până la rădăcini, pomul de viață al neamului românesc.

Rar o priveliște mai minunată, — dacă privim desfășurarea evenimentelor sub înțelepciunea rodnică a contemplației — ca acea întoarcere de destin, căreia poporul românesc i s'a supus cu o formidabilă opintire, răscolitoare de adâncuri.

Așezarea în făgaș nou a istoriei românești deschide energiilor dornice de creație, condiții propice preocupărilor spirituale — ca o compensație a ridicării din plan politic a unei competiții de pasiuni ce părea interminabilă.

Absolviți în mare măsură dela o răspundere politică, cată să ne întoarcem către zorile așteptate ale unei aure miraculoase, în care simțirea trecută prin filtrul de preț al judecății, să ne dea rodul compensatoriu al producțiunii artistice și de cultură. Distrăși până aci dela aspectele de calitate ale existenței, priveliștea societății românești oferă minții, dornice de lucru, un câmp vast de elemente cari se cer captate, coordonate și fructificate pentru un folos al tuturor.

Se oferă aci mai cu seamă, sub cerul somnolent al provinciei, pe de desubtul unor banale conture închircite în inerție, — cât un fluviu subteran, o viață vastă, cu probleme mărunte și variate, cu pasiuni și atitudini din alăturarea cărora, un condeiu, înmuiat în ta-

lent și inimă, ar putea scoate rezonanțe nebănuite și efecte pe cât de surprinzătoare, pe atât de firești.

Trebuie numai întovărășite onestitatea, munca și iubirea de adevăr, spre a căpăta, pe marginea unor preocupări noi, roadele cari se cer provinciei noastre, mai mult ca în altă parte. Tematica acestor ținuturi este vastă și neexploatăată, terenul așteaptă numai ochiul îndumnezeit al omului de artă, înclinația de iluminat a unei vocațiuni eroice. Indemnăm bucuroși, în paranteza politică ce se deschide vremurilor de mâine, generațiile noi spre această lature a îndeletnicirilor umane.

Pământ al durerilor românești de totdeauna, provincia aproptată vederii noastre din locul de unde poate defini un gând scump multora, — așteaptă un interpret, un stăpân de inimă și gând, căruia să-i dăruiască floarea albastră a creației spirituale.

Vremea-i încărcată cu rod copt; să vie cine să-l culeagă: ninsoare de lumină pentru suflet și credință nouă. Tiberiu Vuiu.

DIN FLAUTUL DE JAD

— Traducere din poezia chineză —

Plimbarea

În șiruri negre, găște sălbatice străbat cerul.
Se văd în arbori, cuiburi părăsite.
Munții par mai mari.
Am găsit, lângă fântână,
Flautul de jad pe care l-ai pierdut, astăvară;
Iarba înaltă îl ascunsese privirilor noastre.
Dar iarba s'a veștejit
Și flautul strălucea în apusul soarelui.
M'am gândit la iubirea noastră,
Care-a stat
Atât de mult învăluită sub temerile noastre.

Al. T. Stamatiad

Cântec pentru fată

*Fată ca o trestioară,
Dorul cum să nu mă doară?
C'a venit din noapte grea,
Cu doi ochi cum este ea.
Cu doi ochi și cu doi sâni,
Cu tot ceru-adus în mâni,
Și cu din mătase plete
Impletite pe'ndelete.
Cu cercei de nestemate,
Unui oraciu, cu vrăji furate.
Iar în mers ai frăgesimi
De săpadă dela crini.
Știu că-ți place busuiocul,
Care ți-a adus norocul.
Mie numai boală grea
Pentru tine, fată rea —
Fată ca o trestioară,
Dorul cum să nu mă doară?*

Petre Pascu

Adolescență

*Eu știu să scriu cum nimeni nu ți-a scris,
Cum n'au visat poezii niciodată,
Fiece slovă, ochiu frumos de fată,
Fiece vers un licăr, orice cuvânt un vis.*

*Te voi chema în fiecare poem,
Te voi chema la fiecare banchet
Și nu va fi pe lume vreun poet
Să te mai cheme precum eu te chem.*

*Adolescență... Adolescență...
Ești otrava cântecului nou,
Jarul răscolit în întuneric,
Flacăra fășnită'n adâncime,
Vraja ta-i cu neguri de ispită,
Ochii tăi sunt iaduri de catran,
Sângele amiază de dogoare
Cotropind un tânăr Bărăgan.*

*Adolescență... Adolescență...
Ești otrava cântecului meu...
De ce nu pot întreagă să te beau?
De ce nu pot cu mine să te iau?*

E. Ar. Zaharia.

Copilărie

*Am luat țărână'n mână, și-am conturat modele
Așa cum Christ pe vremuri, făcea'n copilărie:
Lăstuni, coluni, prigorii, cocori și rândunele
Și le-am duhnit asupra, să le dau viață vie.*

*Porunca mea și vrerea, n'au tremurat nimică
Tot chipuri reci de humă, pe prispă au rămas;
Și le-am strivit sub talpă, pe toate fără frică
Și neputinții Doamne, aveau am dat glas.*

*Am vrut un stol de păsări, să mi sboare în grădină,
Prinos de bucurie spre slavă și spre cer.
Cercând să mă'nalț vultur spre soare și lumină...
Dar ce copilărie în crezul meu stingher.*

*Vroiam în sus spre piscuri, să fiu mai lângă Tine
Aproape, mai aproape de veșnicia Ta.
Dar Doamne ești în toate, în jurul meu și'n mine
În huma ce mă crește și'n neputința mea.*

Petre Paulescu

ZBUCIUM

*Dece-mi ascunzi taina ce se frământă
Plângând sub gene lungi, tremurătoare?
Pustiu din privire-ți mă'nspăimântă...
Ce gânduri roade inima ta oare?*

II.

*Curg lacrimi mari, ca boabele de rouă,
Potop pe fața-ți albă, străvezie
Și plângi într'una, ca o maică nouă,
Închisă cu de a sila în chille.*

III.

*Gem dorurile într'o neagră boltă,
Zbătându-se cumplit în agonie...
În plânsul tău i-un zbucium, o revoltă,
Ce clocotește'n inima pustie.*

IV.

*Ți ai dus destinul pân'la istovire
Azi plângi la crucea lui îngenuchiată...
Perdut-ai tot eternul din privire
Și toate dorurile de-altădată.*

V.

*Perdut-ai orice umbră de dorință,
Simți hârâit de moarte, ce'nfloară
Și sufletu-ți se zbate'n neftință
Simțind abisul care-l înconjoară...*

VI.

*A fost de mult, povestea fermecată,
Sublimă, dulce, cum ți-a fost privirea,
Murit-au visele de altădată
Și azi, pustie plânge amintirea.*

Ion Ilina

ARTA IN CULTURA ZILELOR NOASTRE

DE TEODOR T. ȚIUCRA

Omul așezat în mijlocul vicisitudinilor timpurilor prezente, se precipită spre bucuriile omenesii și te-resire, pentru a căuta fericirea. El o cere bogățiilor, și aurul ce-l îngrămădește nu face decât să-l aprindă și mai mult setea de-a se îmbogăți; el o cere onorurilor, dar constată că zilele cele mai strălucite, sunt urmate de timpuri dure-roase; el o cere plăcerilor, dar beția trecută, el se simte decepționat, mai inferior.

Poate oare arta să procure omului această fericire pe pământ?

Sufletului nostru, adesea neliniștit și obosit de el însuși, îi place să se odihnească în speranța fericirii. Această fericire însă rămâne fără valoare și nu este simțită, dacă ea nu este opera și meritul nostru. Goana după fericire, este marea problemă a secolului nostru, dar nici odată ea n'a fost mai rău interpretată ca'n zilele noastre, căci oamenii uită că mulțumirea exterioară, nu poate fi suficientă, dacă pacea interioară le lipsește.

Artele au secrete importante pe care nu le deștăinuște nici cartea, nici lecția conferențiarului. Omul trebuie să le descopere el însuși, în meditația sufletului său educat. Numai așa, adevărul se luminează, sufletul se îmbogățește și imaginația se aprinde. Dar aceste ființe care vorbesc despre orice, și despre artă, care nu se interesează de nimic, care înțeleg puțin și nu simt deloc vând arta ca măgarul livada; ele nu posedă nimic din ceea ce Boileau chema „influența secretă”. Publicul nu-i surprins că trebuie să se facă o ucenicie pentru a practica mecnica sau agricultura, dar se crede în drept să vorbească de pictură, scu'ptură sau muzică, fără să cunoască ceva în aceasta direcție. De asemenea, el nu vizitează muzeele decât pentru divertismentul ochiului, pentru o necesitate trecătoare a imaginației sale. Acest public este aproape întodeauna nemulțumit, bănuitor și capricios, din cauza lipsei educației artistice, din cauza diversității opiniilor și sentimentelor care-l frământă.

Dar este public și public. Dacă manifestările de artă s'ar respecta mai mult (și publicul nu s'ar lăsa infectat de expoziții ca acelea organizate în România, în numele ar-

tiștilor Bucureșteni, de un anume Frenkel), dacă ele ar înceta să tra-teze publicul ca o materie exploa-tabilă, căreia i-se poate impune orice (publicul e exploatat când cumpără fără să știe că ce), publi-cu', câștigând încrederea, ar renun-ța poate la indiferența sa sterilă care prelungește răul. Ar înțelege că pentru a se iniția, pentru a per-fecționa educația sa artistică, el tre-bue să se cultive pe el însuși. Su-fletul său, după ce a primit șocul pesiunilor umane, ar putea găsi fericirea și armonia în intuiția rea-lităților artistice.

Mediocritatea publicului însă, în materie de artă, se mai datorește și scriitorilor, care nu și-au dat nici odată osteneala, să explice arta con-temporană în toată complexitatea ei, și să înțeleagă, că pentru aceasta, publicul nu se îndârjește în idei și controverse, și nici nu se exaspe-rează prin scrieri mai mult sau mai puțin vehemente. Greșala mai cade și în sarcina artiștilor cu opere de suprafață, fără importanță, care pro-duc nesocotința publicului. În artă, publicul, este mai ignorant decât mai indiferent; căci dacă arta este una din activitățile care pasio-nează mai mult, ea este una din acelea care se cunoaște mai pu-țin. Iată adevărul. Natura are le-gile sale și progresul ei. Tot așa și arta contemporană. Ea nu dă fructul fără ca mai înainte să fi înflorit. Dar publicul ar vrea ca sentimentul artistic să fie de o ma-turitate perfectă și avansată din prima zi. În artă, trebuie să se pro-cedeză pas la pas, ca'n celelalte do-menii; perfecționarea se face cu ordine și metodă. Pentru ca o artă să se desvolte în întregime, ea trebuie să fie ajutată de societatea în care se crează. Când aceasta artă va fi în raport cu simpatia mulțimii inteli-gente, ea primește o putere pronun-țată de dezvoltare și de expansiune.

Să nu se mai vorbească în artă, despre amurgul ei, căci ea se în-noește în fiecare zi. Arborii nu se omoară dacă se curăță de uscături. Tot așa, materialismul singur nu poate satisface pe om, căci el mai are aspirațiuni și dorințe, pe care nimic nu le poate mulțumi aci pe pământ; numai grație artiștilor și operelor create de ei, noi ne putem ridica spre ideal, să clădim deasu-

pra mizeriilor zilnice, acest adăpost unde umbrele dispar, unde frumu-sețea se reveală privirilor noastre mirate, și unde arta ne deștăinue secretele sale. Aici, arta satisface imaginația noastră avidă de perfec-țiune, ușurează inima noastră obo-sită și dă sufletului ardoare și ener-gie. Aici, arta este sublimul dina-mic, căci ea s'a născut dintr'o for-ță infinită și creatoare. Aici, ea este un fragment de eternitate în spiri-țul omenesc.

Gustul artei influențează diferit temperamentul fiecărui individ. Ace-la care vrea să dea sufletului său impulsivitatea spre perfecțiune, nu trebuie să neglijeze nici un mijloc pentru ca să pătrundă bine gustul artei și al frumosului. Pentru asta, se impune mai întâi un spirit edi-ficator, în locul spiritului destructor al artiștilor ignoranți și pretențioși, care caută o celebritate în medio-critatea talentului lor. Diletanțis-mul în artă este ca sgârzenia și egolsmul în viață.

Mântuirea artei se va realiza nu-mai atunci, când între public și ar-tiști va fi un cult profund, căci a-devărata menire a artei este de-a transpune sufletul din domeniul ju-decății în acela al sentimentului.

Dar în prezența atâtor realități dureroase și amenințări constante care condiționează viitorul artei, unde sunt mijloacele de refacere, elementele de înnoire și de energie, permițând relevarea indispensabilă a ei. Înainte de-a reconstrui, e lip-să de cultură. Publicul căruia arta își încredințează viața de astăzi și aceea de mâine, posedă el oare aceasta cultură? Dacă nu, arta este neînțeleasă, infructuoasă și efemeră.

Se petrece ceva astăzi în viața artelor; ceva grandios, simplu și moral, pentru o idee nouă. Dela 1900, revoluția continuă. Realizată intelectual și artistic, ea așteapta încă confirmarea vieții sale sociale. Aparține novatorilor de astăzi, de-a suscita aceasta viață urgentă și necesară.

Dacă pentru a menține o nouă civilizație artistică, publicul nu con-tribue cu cultura lui, atunci aceasta civilizație moare. Truda celor ce-au muncit rămâne fără răsplata înțe-legerii, și arta nouă, după ce a în-vins, ar urma să moară de propria ei victorie.

POEZII POPORALE din județul Arad

I.

Codrule cu frunza spine,
Spune-mi nu ți-e dor de mine.
Căci pân'am trăit în tine,
Amândoi am dus-o bine.
Am cântat și am doinit,
S'a fost bine de trăit.
Dar acuma-i vai de mine,
Nici decum nu-mi merge bine.
Nici nu cânt nici nu doinesc,
Nici nu știu cum mai trăiesc.
Nu știu cum de pe-al meu bine,
L'am pierdut de lângă mine!
Nici în târg nu l'am vândut,
Nici în birt nu l'am băut.
Nu l'am dat nici împrumut,
Și ieu totuș l'am pierdut.

II.

Plângă vaea cu-apă rece,
Maică hai și mă petrece,
Până'n capătul grădinii,
Căci de-acolo merg cu strinii.
Plânge inima în mine,
Când plec maică dela tine;
Plângu-mi ochii amândoi,
Când plec astăzi dela voi...
Strinu-mi's străină-i țara,
Arde-mi inima ca para.
Strinu-mis străin îi locul,
Arde-mi inimă ca focul.
Strinu cină la lumină,
Ieu suspin pe sub streșină.
Strinu cină pe'ndelete,
Ieu suspin pe sub părete.
Mânze-mi-te focu sat,
Jele mi-e că te-am lăsat.
C'aș bea apă din pârâu,
S'aș trăi în satul meu.

Colecția E. MONȚIA

Uite, acela-i bădița,
Care trece ulița
Cu zăbon, ca vișina.
El îmi rupse inima.
El mi-o rupse, el mi-o leagă
Cu-n fir de mătase neagră.

Dragu-mi mândro de tine.
Num'a spune mi-e rușine.
Zău, mi-e drag de dumneata,
O te-i mânia ori ba.

La muerea beutoare
Bate vântul prin hambare,
Că mai dă din făinuță
Pe gură de răchiuță.

Și-asară fusei la fete
Dumnezeu sfântul mă ierte.

Stropi din cascada vieții

Umilința este cea mai înaltă culme a spiritului. Din ea vezi malară peste viață.

Creștinismul ne învață să ne umilim singuri, ca să nu ne umilească nimeni.

Lumea pământească este singurul loc în care conștiința își poate descărca poverile.

Tot ce se mișcă, se abate. De aceea e atât de necesară statornicia..

Tristețea este limpezimea durerii.

Amorul e frumos numai mort; iubirea e frumoasă numai vie.

Adâncul sufletului și înălțimea cerului sunt cele mai apropiate puncte ale vieții.

Fericirea este o isvorire a veșniciei în tine și o revărsare a ta în veșnicie.

A fi om, înseamnă a putea con-cepe pe Dumnezeu.

Lacrimile au melodie mai multă și mai dulce decât sunetele.

Numai din suferință poți trece în iubire, și numai din iubire în suferință, fiindcă numai ele au nivel egal în noi.

Plăneul e ultima expresie a armoniei dintre dureri.

Aparențele sunt începutul sau

Pentru că le sărutai
Dumnezeu m'o duce'n raiu.

Fire a'ți să fiți sănătoși
Pentru sănătatea sănătății,
Pentru voia dreptății,
Pentru mine, pentru tine,
Pentru acel fecior de asară
Ce puse picioru'n scară!
Sama mă, cu ce-ți închin!
Cu'n pabar mare de vin,
Din vârful vălvării,
Din stâlpul stâlpării.
Pentru o dalbă nevăstuță
Cu hăinuțe pistrucută,
Vorovește pasărește
Și la toți vă mulțămeste.

Culese de P. Popovici Băneșteanu, în comuna Galșa.

sfârșitul lumii? Ori sunt începutul sau sfârșitul nostru? Mi se pare că ele sunt și lumii și nouă.

Iubirea dă strălucire vieții. Ea nu-i în lume, ci în suflet. De aceea un suflet e mai mult decât lumea.

Iubirea e armonia de dincolo de noi.

Nu putem eși din lume decât prin lacrimi și nu putem intra în ea decât prin zâmbet..

Lacrimile ne orientează spre sfințenie.

Muzica este umbrietul tău prin tine...

Sfinții sunt oameni care nu pot râde din cauza lumii și nu pot plânge din cauza vieții.

Sudoarea și lacrima dau toată strălucirea lumii.

Nu străbatem cu lacrimile viața, dar străbatem moartea.

Lacrimile sunt un reflex al nemuririi..

Iată începutul fericirii: să râzi pentru tine și să plângi pentru alții.

Nu poți fi mare dacă nu cunoști micimea lumii.

Gh. Moțiu

Revista politică, socială și artistică

INNOIREA

apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Director: TIBERIU VULFA.

Abonamente: pe 1 an 200.— lei, — pentru instituții 1000.— lei. Abonament de sprijin 500.— lei.

Un exemplar lei 5.—

Redacția și administrația:

Arad, Str. Brătianu 4. Et. I. Tel. 21-45
Timișoara, III. Str. Aurelianus 3.
București, Aleea Frigul 14

Ion Petecă

Cu haina petecită în coate, cu pantalonii boțți și cu ghețele scâlciate, un bărbat mic de boiu, slăbănog și nebărbierit, se plimba agale prin fața Ministerului de Finanțe, al cărui funcționar era.

Ion Petecă — așa se numea această împreunare de sdrențe, oase și piele — avea și el, ca tot slșbușul, un *of!*

Un mare *of!*

De șapte ani de zile nu mai fusese avansat.

Nu fusese avansat deși superiorii săi îl notaseră veșnic cu „excepțional“.

Dar ce contau aceste unuspzece litere înșirate în josul unui raport? Nimic.

O simplă formalitate, un praf aruncat în ochii naivilor, un prilej unic pentru superiorii de a-și justifica pretențiunile la salariu.

Pentru a fi avansat se cereau cu totul alte... calități.

Ion Petecă nu le avea. El era un oarecare și de aceea de șapte ani de zile, deși notat cu *exceptional*, rămăsese neavansat.

Văzându-și munca desconsiderată, își pierdu speranța de a i se mai rotunji leafa și de a fi ridicat la rangul de „șef“.

De fapt, ceea ce dorea el îndeosebi, nu era sporirea salariului, ci... *demnitatea*.

Dar nici la asta nu s'ar fi gândit bietul om, dacă nevastă-sa, coana Sofița, — cum îi ziceau vecinii — nu s'ar fi simțit pusă în inferioritate de „Doamna Lisette“, consoarta domnului „Georges“ Ciupuligă, șeful său, și nu l'ar fi înghioldit mereu:

— Ce stai, mă, bărbate? Trebuie să-ți spun eu că ți-a luat-o înainte mangositul ăla de „Georges“ Ciupuligă? Ce, ai orbul găinilor de n'o vezi pe... „Doamna Lisette“... cum se, marghiolește? Imi răspunde la salut de parcă ar fi... împărăteasa Franței. Măine, poimăine o avea pretenția să-i zic și s'aru' mâna... Hm, auzi co'o, să-ți fie șef, cine?... tocmai prostu' ăla de... „Georges“... Ciupuligă..

— Eh, ce să-i faci... se tânguia el năclăit de amar... prost, prost, da' îi neam cu Vlahulea care ține pe sora lu' Stărcea, senatorul.

Această resemnare era numai aparentă, căci șarpele invidiei îl mușca întocmai cum ar mușca un om flământ dintr'un codru de pâine.

Coana Sofița reușise, sgândărindu-i veșnic amorul propriu, să-i deschidă ochii și să-l infurie. Văzându-se cât e de mic, de neînsemnat, de neputincios, furia i se transformă în pizmă, iar pizma îi afăță durul de dominare.

De șapte ani de zile singurul gând ce-i frământa, singura bucurie pe care și-o dorea din străfundul inimei sale, era... avansarea.

Chiar și fără să i se mărească leafa, dar să fie avansat.

Să poată, *el*, Ion Petecă, omul ce muncise din greu, ce se umilise, ce înghițise sudălmi dela toți nepricopsiții, să poruncească, să fie ascultat, întrebat, salutat, respectat. Nopți de-a-rândul veghiase gândind la felul cum se va comporta când va fi „șef“, cum va primi publicul ce-i va solicita informațiuni, cum se va adresa funcționarilor, cum le va da ordine, și cum îi va striga — mai ales cum îi va striga lui „Georges“ Ciupuligă: „Salve, colega!“

Ba, adeseori, se posta în fața oglinzii — o oglindă de sticlă ordinară, cu argintul mâncat de vreme și atârnată cu un șnur fără culoare de un cui ruginit bătut într'un perete igrasios — și făcea o seamă de gesturi cabalistice, vorbind unor persoane imaginare, de preferință șefului său, pe care, aci, la el acasă, avea curajul să-l numească așa cum îl botezase popa: Ghiță Ciupuligă.

— Salve, Ghiță! Ce faci, mă, Ciupuligă? Ce face nevastă-ta, Lizica? Salve, colega!

De câte ori pronunța aceste fraze își bomba pieptul, dădea capul pe spate, își compunea un surâs mios, ridica mâna până în dreptul capului și o clătina în chip de salut.

Când îl surprindea coana Sofița în fața oglinzii și îl întreba șăgalnic ce face acolo, el îi răspundea înclăit:

— Ia mi aranjez și eu păru!... ce... n'am voie?

În dimineața în care l-am văzut plimbându-se prin fața ministerului, era mai abătut ca oricând.

Nu dormise toată noaptea și sosele la birou mult prea devreme. Nici porțile nu erau încă deschise.

De altfel la minister era zarvă mare. Se schimbaseră guvernul, se instalase un nou ministru, un nou subsecretar, se schimbaseră direc-

toții, și se vorbea — în preajma alegerilor — de o mare mișcare în rândurilor funcționarilor.

Era abătut fiindcă el nu avea pe nimeni care... să-l salte. Și nici bani nu avea.

Trebuia să rămână tot subșef de birou, tot umil, tot la ordinele lui „Georges“ Ciupuligă. Ba, colac peste pupăză, mai era și... „Doamna Lisette“.

În timp ce el își făcea aceste socoteli, porțile se deschiseră și funcționarii începură să intre unul câte unul.

Intră și el, nedreptățitul Ion Petecă.

Pe sală se întâlni cu mai marele său și-i dădu binețe cu plecaciune:

— Vă salut, dom'ie șef vă sa...

— Salutare! — răspunse „Georges“ din vârful buzelor și trecu fără să-i întindă mâna.

Era prea mult. Cât de răbdător era *el*, dar își pierdu cumpătul. Dacă nu s'ar fi gândit la coana Sofița că devine nevăastă de criminal, ar fi făcut moarte de om.

Își începu lucrul fără chef, și — ca nealțădată — uitându-se mereu la ceas.

Parcă timpul se oprise din mers. Deodată ușa se deschise viforos și în pragul ei apăru odagiul cu un vraf de registre subsuoară și cu un plic mare și galben în mână.

— Pentru 'mneavoastră, do'n' subșef — strigă el în gura mare — pentru 'mneavoastră!

Ion Petecă se sculă de pe scaun, se îndreptă alene spre odagiul, luă plicul, îl desfăcu parcă în silă, citi:

Vă aducem la cunoștință că pe data de 1 Dec. 19... sunteți numit șef de birou în locul domnului Ciupuligă Gheorghe, trecut în aceeași calitate la biroul... etc.

și se prăbuși pe dușumea.

Emoția îl doborâse.

Mai avu puterea să se ridice în coate, să șoptească:

— Eh, bunii mei șefi... tot nu m'au uitat...

Și să strige, când dădu ochii de „Georges“ Ciupuligă:

— Salve, colega! Ce faci mă Ghi... și-și dădu, mulțumit, obștescul sfârșit.

Medicul, sosit... prea târziu, constată moartea domnului „șef“ Ion Petecă provocată de un atac de inimă.

Puncte și linii

□ **Mormintele scriitorilor.** *S'a scris de nenumărate ori despre nepăsa rea față de casa de totdeauna a creațiilor de frumuseți S'a tot scris și dat îndemnuri oamenilor de rând, simpli cetățeni, sau celor hărăziți să fie conducători Iată că a venit părinte nou al capitalei d. Iulian Peter, cu deopotrive priceperi în gospodărie și condeiu — care săgăduiește o aducere aminte și un pelerinaj sacru. Niciun primar până acum nu s'a gândit că slăvitorii de cu vinile colorate și armonioase, își prelungească visul sub iarbă uscată.*

Nu prea au fost scriitorii băgați în seamă, și nici cinstea convenită nu li s'a dat — în viață. Rodul însă a lor, de frământare și istov, i-a ridicat peste umărul omului de fiecare zi. Tot ce a rămas din scriitori semn pământesc, sunt dâmburile de pământ sub care putrezesc mâinile lor făcute cruce. Un îndemn ce vine din lăuntru și pentru pia memorie a frunților ridicate în slăvi de soare, ar trebui să spună fiecăruia din noi, că mormintele lor nu trebuiesc lăsate vale a plângerii. Cimitirul Bellu e împânzit de visul aleșilor ce dorm în el. Eminescu, sub un lei ce primăvara aprinde flori albe peste hodina înșfârșit găsită, iar toamna picură frunze de aur peste somnul liniștit. În vecinătatea cavourilor de marmoră a prinților, bus-tul dela căpătâiul prințului numai de rime — e un lucru prea modest Mai înspre intrare și aproape de Titu Maiorescu — Macedonschi și Petre Ispirescu, își au de veghe eternă doar o cruce de lemn strămbă, pe care abia de mai poți citi scrisul Luna Mai nu înflorește nicio floare pentru neștiința lor.

Mintea bântuită de n'trebări și chinuită de vedenii a lui Hașdeu, alături de copilul alb, trist de cuminjenia prea din țase: Iulia — se odihnește sub o criplă roasă de vreme. Panait Cerna are norocul într'o soră care i culege trăs-coțelul de pe piept.

Vecini de peste veacuri — se întâlnesc Ilarie Chendi, blândul Iosif în brațe cu îngerul său Corina, și Gârleanu, prietenul găzelor. Pe crucea de lemn, mușchiul le aduce în fiecare an o primăvară tristă și rece, așa cum le a fost viața. Grigore Alexandrescu e cufundat într'o noapte grea, ireală și plină de uitare. Iar lui Coșbuc nu i s'a cioplit până acum, creștinește, o cruce de marmoră.

□ Ștefan Petică dispărut după abia douăzeci și șapte de primăveri, de

mizerie și oftică în 1904, — va fi editat de d. N. Davidescu într'un volum care va apare în fundațiile regale. Așezămintele domnești încă odată își vor face plăcuta datorie față de scriitorii uitați.

Ștefan Petică a adus într'o vreme de haos literar o notă a sa personală, pentru desăvârșirea căreia timpul s'a arătat din cale afară de zgârcit. El a venit cu „o cugetare mai subtilă, psihologie mai adevărată, formă mai corectă și contururi mai definite”. Cunoștea bine poezia noastră populară, cum era bine orientat în literatura germană și franceză, de a căror influență n'a scăpat Toate aceste scăderi erau însă transformate prin alchimia talentului său, într'o sensibilitate artistică din cele mai fine. După o scurtă gazetărie în București — Ștefan Petică se retrage bolnav și în mare sărăcie acasă în satul Bucești din Tecuci unde i se găsește umbra și mormântul.

□ O carte despre creștinism în trei volume scrie d. Z. Păclișanu, membru corespondent al academiei și funcționar superior de minister.

□ D. E. Ar. Zaharia, ne trimite volumul d sale de versuri „Marathon” despre care s'au scris — la timpul său, cuvinte calde Pe lângă propria i carte, ne trimite și o admirabilă culegere de poezii, lăsate în urmă de Ion Roșca, poetul bucovinean, fondator al revistei cu slovă și chip de iconă.

„Semne'n scuturi” are o prefață a d-lui Mircea Streinul și a apărut din „dragostea de bine și frumos” a profesorului I. E. Toronțiu. Poeziile sunt strânse din reviste și publicațiuni de d. E. Ar. Zaharia.

□ D-na Iris Barbura, de prin părțile Aradului — culege frumoși și meritați lauri la recitalurile pe care le dă la Opera din București. Mlădiera până la vis și halucinație a trupului împletită euritmice cu talentul — face din Iris Barbura, alături de Floria Capsali, un nume și o glorie a coreografiei românești

□ D. Dragoș Vrânceanu scrie în „Curentul” din 24 Febr. a c. un foileton intitulat „Societatea burgheză” și „Societatea literară”. S'nt constatări ju-te asupra distanței ce separă burghezia noastră, de tot ceea ce este fenomen spiritual. La noi scriitorii constituiesc abia un „clan”, forma primitivă a societății, pe câtă vreme în Italia și Franța, ei au ajuns a forma o „societate literară”, a cărei fiecare membru e un

făctor social bine definit. Iată ce spune printre altele d. Vrânceanu :

„...Scriitorii români sunt insultați de atitudinea compătimitoare a societății pe care atâtea reviste și articole plângărețe, o caută totuși. Poeți de talent în fața cărora un spirit conștient simte teama respectului, apar pe o altă latură ca niște bieți țigănuși hilari. În fața acestor labilități, micimi și primitivism al moravurilor noastre literare, a pune apoi pe acele ale societății burgheze, însemnează a sublinia și mai mult pe cele dintâi.

Până când moravurile noastre literare nu vor avea un stil — ieșit dintr'o mai orgolnoasă atitudine a scriitorilor, — dintr'o ținută mai sinceră, demnă și conștientă, lucrurile nu vor prospera deloc. Revistele literare și orice manifestări scriitoricești vor avea tot ceva provizoriu. „Societatea literară” și cea „burgheză”, nu se vor întâlni pentru inobilarea acesteia din urmă. Intre scriitorii de ori ce gen și intelectuali în genere, va continua să existe hiatusul de acum care face ca rezultatul unei atitudini comune — în fața vieții — să nu aibă influența binefăcătoare asupra societății. „Societatea literară” se va constitui atunci, când această sudură fondată pe conștiința valorii lăuntrice dintre clanul literar care duce viață ruinată azi, și intelectuali în genere nu se va face...”

Apoi d. Vrânceanu — pentru a se ajunge la un rezultat bun — caută să dea soluția, prin integrarea scriitorului în viața socială de azi.

□ Lăuta lui Pavel. Am găsit în mâinile omului din biroul unde îmi fac slujba, o vioară care după tot aspectul ei pare a fi de mare preț. Poartă inscripția abia vizibilă a maestrului Giovanni Pocolo Maggini, și data de 1610 (1640?). Dedesubtul acestei inscripții se găsește numele renovatorului: G. Hauszer Arad 1900.

Dacă nu cumva e contrafăcută, Pavel cântă fătă note „după ureche” — dintr'o lăută rară.

P. P.

Administrația revistei, „Innoirea” roagă pe d-nii abonați ca având în vedere primul semestru împlinit al apariției sale, să binevoiască a se pune la curent cu plata abonamentului.

Pictorul Nicolae Brana este unul dintre pușinii promotori lineari, care au adus reale transformări conceptuale și tehnice plastice noi românești. Talentul ardelean, pentru a cărui artă dl Nichifor Crainic, a înțeles să deschidă inima scrisului său, s'a stabilit în București, după ce a terminat Artele Frumoase la Cluj, și studiile de specialitate la Paris. Febrilitatea vieții de capitală, este proprie pentru artă și în deamănă spre lucru.

Activitatea lui Brana mai mult decât o invlăște de gândire sau de delicioasă reverie, este mai curând o chemare seducătoare, ce ne apropie de analiza și sinteza artistului, unde inteligența este în serviciul sensibilității sale.

Pictura lui Brana este prin excelență românească, în factură și compoziție. O factură rustică sau chiar țărănească, în care primitivismul de esență conștientă și înviorătoare, rupe cu tradiția din trecut. O compoziție adecuată necesităților de vitalitate și credință, se confundă cu însăși structura poporului nostru

Pânzele „Lucrarea câmpului”, „Culesul cartofilor”, „La plivă”, precum și Catedrala din Odorhei a cărei pereți se învesmintează cu bogăția culorilor sale, sunt confirmări prețioase de orientare, spre o nouă artă națională și bisericească.

Cărți și reviste

Pământul, politic, social, literar. Clărași. An. VII. No. 178. Director: Eugen Cialic. Un număr închinat Italiei.

Înainte. Ziar de luptă națională. Arad, An. IV. No. 7. Director: Dr. M. Noveanu.

Pagini Literare. Turda. An. V. No. 1-2 Ianuarie-Februarie. Semnează: V. Beneș, Grigorie Popa, Zevedeiu Barbu, M. Beniuc, Victor Papilian, Teodor Mureșan, Vasile Rusu.

Cronici: Idei, oameni fapte. Cărți. Insemnări.

Cuvântul Satelor. Timișoara. An. XII. No. 8 și 9. Directori: Ioan Ciucurel și Nicolae Roșu.

Plaiuri Săcelene, revistă de actualități și probleme săcelene. An. V. No. 1 Ianuarie. Director: Victor Tudoran. În sumar: Vlad Șeitan, Victor Tudoran, etc.

Cronică literară. Cronică săceleană, etc.

Cruciada, isvod de gând și suflet românesc. An. IV. No. 19. Apare la București sub direcția dlui Octav Stetin, Ptim redactor: D. Stănescu Deteste.

Progresul București An. IV. No. 24. Director: Vintilă Petrescu Vrancea.

Opinia Capitalei. An. II. No. 27-28. Director: Stelian Ionescu-Angel.

Fruncea, revistă săptămânală de cultură spirituală și distracție, Timișoara An. V. No. 8. Director: Nic. Ivan. Colaboratori: Getta Bandu, Grigorie Bugarin, Pr. Gh. Cotoșman, Nicolae Ivan, Mia Marian, Marcel Olinescu, I. Profiriu Putna, Corneliu Sav, etc.

Maliu Bogoe: Picături de venin. Epigrame, Timișoara, 1937. Editura ziarului „Biruința”.

Epigramă

Unui învățător căruia M. Ar. Dan într'o epigramă îi recomandă să scrie un abecedar spre a putea fi înscris în „Altarul Cărții”.

Ascultă sfatul măi bădie
Și-apucă-te acum de scrie.
Pentru că cei din „Altar”
Au lipsă de-un... „abecedar”.

Maliu Bogoe.

Din volumul în ms. „Spini și flori”.

POLEMICI

Posta Redacției este o rubrică pe care o cultivă unele publicații, de obicei ca pe un pretext spre a putea exercita, mai mult o pornire răutăcioasă decât o judecată, asupra neajocurilor „autorilor”, cari servesc astfel subiect de cronică umoristică pentru amuzarea lectorilor, cari au prudența să nu scrie „versuri”. Nu practicăm acest joc crud pe marginea unor intenții cari pot fi de a tătea ori oneste: dimpotrivă, poate am căzut prea des în extrema cealaltă, a unei îngăduințe și ea vinovată doar dacă s'ar face sistem.

Găsim însă necesar ca în chip cu totul obiectiv, să fixăm câteva criterii comunicabile, atât colaboratorilor noștri, cât și celor, mai puțin norocoși, ai coșului redacțional, — pentru a îngrași și lămuri.

Primim spre publicare multe poezii, — din diferite localități

și din straturi sociale diferite. Ca preocupare, fenomenul este îmbucurător: el atestă prezența unui interes viu pentru frumos. Calitativ, produsele, chiar și unele, cari văd, cu oarecare îngăduință, lumina publicității sunt slabe. — Și nu le lipsește întotdeauna suflul; ceace-nu supără, fiind vorba de un îndeplinire care nu se câștigă. Trist este numai aceea impresie de superficialitate și de grabă cu care sunt scrise cele mai multe dintrse bucăți: ele arată o lipsă de conștiință și de osteneală, cari se pot căpăta muncind onest și cu bună credință. Și noi scădem exigențele de artă la, aproape, aceste două lucruri cari stau în puterea insului de a le dobândi.

Și diletantismul acesta este desolant fiindcă i se poate substitui, o spunem încă odată, o aprofundare și o judecată, isvorită din conștiința omului

de gust, și, chiar, de mediocră bunăcredință. Am prefera deci unor produse lirice, câteva studii și confruntări în lumea cunoașterii și a ideilor. Ele ar mărturisi și ar ajuta gândul cel bun și permanent al autorilor, de a se lămuri în bătaia de lumină a publicității, necesară operație pentru a vădi că în dosul cuvintelor sonore și a rimelor anemice, există totuși o preocupare de fond care ea absolvă defectele și scuză — pertinența.

Bilanțuri, se înșirue pe pagini întregi de ziare, cari recoltează acum pentru un an întreg — paușalul și — „bilanțul” mult așteptat. Ceterul plictisit de peisagiul liniar încărcat cu cifre, este învoit mai dinainte să treacă repede peste exhibiția numerică a unor întreprinderi industriale, pentru înțelegerea cărora el nu are cheia la

indemână. Și totuși, oricine poate totaliza, la 5 întreprinderi, deoarecare importanță în viața industrială a țării, un venit brut de peste un miliard jumătate. Mica, Letea, Banca Românească, un credit petrolifer, o industrie de avioane, dau la rezezeală bugetul unui departament de Stat. — Și încă, mai sunt cu zecile întreprinderi cari în medie, „acuză” la capitaluri mai mult sau mai puțin rotunde, câștiguri de cari plesnesc apoi portofoliile cătorva inși, cari ei dețin, după legi proprii capitalului, aproape exclusiv rodul acestor falansterie de muncă și robot social. Sunt legi pământorice, cari revin în orice societate, peste ori câte re-forme s'ar face...

NOTE

Despre nevoile provinciei se spun adeseori cuvinte mari și de ocazie: sunt locuri comune, exerciții de stil pentru socoteli plătite de provincialul credul și dornic de a se vedea avansat pe un plan al intereselor mari ale obștei.

Figură călită în îndărătnicia cu care știe să își viseze o soartă mai bună provincialul continuă să fie, pentru atâția corifei ai vieții publice, ce tășeanul de clasa doua, cu drepturi puține și obligații îndoit.

Poate de acum să se schimbe puțin destinul vitreg al omului de periferie; după politicianismul cufundat în hala de recuzită deteriorată, va veni în ordinea nouă și pentru el o prețuire și un stimulent necesar unei opere de producție. — Și pe urma șgomotului iscat de larva electorală, se va ridica, rodnic, murmurul de faptă nouă a omului descătușat de robia făgăduelilor și îndatorat deacum conștiinței obștești, cu viața și munca lui.

Se cere acum ochiu plecat peste meleagurile înșorite ale țării de dincolo de bariere: țară frumoasă și de nădejdi mari. Să fie numai cine să i strunească energiile și să i a dune nizuințele. Ar căpăta astfel o infuzie nouă de viață, într'o epocă în care destinele popoarelor pot să se îndrume din Capitale dar cari se cresc în răsădul de lumină și de suferință, de toropeală și de chin al pământului de peste toată întinderea țării.

Tribunul, și în orice caz, unul dintre luptătorii aspri, dârzi și viforoși ai trecutului românesc, Ștefan Cicio Pop, a fost comemorat la scurt interval după marele său tovarăș de lupte, Vasile Goldiș, cu aceeași participare de inimă și gând care va întovărăși tot mai mult pe cei doi mari fii ai Aradului, într'o imagine comună, înfrățind definitiv destinele cari nu au putut fi separate

în conștiința obștească de nici o adversitate trecătoare a clipelor din urmă.

Și Cicio Pop, — crește tot mai mult în semnificația unui simbol de apărător al drepturilor cetățenești, al dreptății românești, al viitorului nației sale. Iubirea sa pentru mase, cărora le slugia cu toată fervoarea unui suflet mare, vibra puternic în fața oricărei nedreptăți și împilări: era un adevărat apărător al celor mulți și obidiți: calitate de mare preț, și de vădit folos pentru ai săi, în vremi de cumpănă. Vremi cari au fost...

Secția locală a Touring-Clubului României, și-a reluat, în vederea sezonului de primăvară, activitatea. Comitetul a hotărât continuarea programului din anul trecut, cu obișnuitele antrenamente de fiecare Duminică, în Podgoria Aradului, sub conducerea și răspunderea direcției de excursii. Au fost fixate două itinerarii mai lungi: primul, de cinci zile, la Paști, în munții Bihorului, al doilea, de Rusalii, 2 zile la Parâng. Alte deplasări de durată mai lungă în Retezat etc. sunt în studiu. S'a hotărât editarea unui buletin al secției, cuprinzând un istoric al mișcării turistice la Arad, indicații și date asu-

pra itinerariilor marcate sau în curs de marcarea, îndrumări turistice, rapoarte asupra rezultatelor de până aci, precum și o serie de articole, studii, etc. parte, la care și-au anunțat până acum colaborarea: dnii Mihai Haret, președintele T. C. R. București, Dr. Caius Lepa, președintele Secției locale. Ștefan Ieșanu Ing. George Șincai, Eugen Șincai, Nic. Stanoiev, etc.

O față bravă, care a pornit de aci să cucerească lumea rea, indiferentă și rece, ne trimite pe aripi de veste bună, svonul unui succes care se dă ai lor săi așa de parcimonios într'o capitală deschisă cu prea multă inimă, tuturor streinilor. Firavă, cu trupu-i puțin, impletit, pe linii fragile de lumină culeasă de pe intinsurile acestui colț de țară, din azur și holdă minunată: Iris Barbura, de mult încinsă peste fruntea-i înaltă cu aura talentului și a suferinței, reține cu calitățile ei rare, atenția câtorva competente critice în ale coregrafiei românești.

Recitalul de dans dat de compatriota noastră la Opera română, în ziua de 17 Februarie, smulge între altele dlui Ion Dimitrescu, criticul de artă al ziarului Curentul, peste toate excesivele criterii ale acestui condei te-

mut, recunoașterea de necolită a unui talent autentic, care „se înalță până la artă, dacă nu chiar până la stil”. Tot astfel, având pe alocuri adevărate efuziuni de incantație lirică, în cronică d-sale din „Cuvântul” dsoara Cella Delavrancea, este conștrânsă să escaladeze peste îngrădirile ce și le impune spre a nu părea prea laudativă, cu un debut ce rezistă rigorilor unor judecăți aspre, și să concludă: „Talentul d-sale este viu”.

Inregistrăm bucuros aceste succese de critică ale dsoarei Iris Barbura: știm că sunt numai începuturile unei consacări după care vă urmă o firească ascensiune către biruința finală a unui talent real, hotărât să învingă toate piedicile.

Sportul grăbește sosirea primăverii, pe care o anticipă cu neastâmpărul ce animă arenele balonului rotund, în jurul cărui, atâtea perechi de bocanci își dispută supremația. Vedete cu picioare de lingură sau de butuc, maltratează porțile adverse pentru un spor de puncte necesare saltului înainte pe scara fericitoare a clasamentului. Intrăm astfel în plină campanie de primăvară, cu oamenii d lui Gabriel Marinescu, V. V. Tilea, sau ai d lui Mihail Tripa aci la noi: luni întregi vom avea așa dar, raționalizat și matematic, emoția campestră a competiții duminicale. Interesul pentru aceste exhibiții crește de acum tot mai mare: energiile dislocate delă chemarea lor sportivă de pe teren politic, își mută definitiv câmpul între liniile impregnate cu alb lacteic. Și totuși pentru această durată se concentrează azi atâtea forțe și se cheltuie așa de mult vlagă și banul unei vremi scumpe altor preocupări, de spirit, cari se pot amâna și chiar suprima pe deantregul.

In cursul stagiunii Teatrului Românesc Arad-Timișoara, vor avea loc următoarele spectacole organizate de către Comitetele de Patronaj din cele două orașe:

4 Martie Arad	Necunoscuta , cu ansamblul Teatrului Național din Cluj.
5 Martie Timișoara	
8 Martie Arad	Actrița , cu Maria Voiculescu și Teatrul Național București.
9 Martie Timișoara	
16 Martie Arad	Gândul , cu G. Storin și ansamblul Teatrului Regina Maria.
17 Martie Timișoara	
30 Martie Timișoara	Don Carlos de Schiller cu ansamblul Teatrului Național din Cluj.
31 Martie Arad	

Angajarea altor spectacole este în curs de tratative